

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÊTEL

(30 pont)

Az alábbi esetekkel kapcsolatban írják a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válasz van.

1. A *diák* terminus terjedelmének jelentése:
 - a. *a diák* szó
 - b. egy személy aki az iskolában tanul
 - c. a tanulók összessége
 - d. táska, kollegák, feladat stb.
2. A *fekete macska* terminusa:
 - a. abszolút, konkrét, üres, homályos
 - b. konkrét, összetett, általános, nem üres, általános
 - c. negatív, összetett, általános, elosztott
 - d. elvont, összetett, egyedi, pontos
3. A *logika tankönyv* és a *biológia tankönyv* terminusok mint fajfogalmak a *tankönyv* nemfogalmának az alábbi viszonyban vannak:
 - a. azonossági
 - b. alárendelt
 - c. ellentétes
 - d. ellentmondó
4. Az *Egyetlen ember sem halhatatlan* kijelentés, logikai predikátuma a következő:
 - a. *sem halhatatlan*
 - b. *sem*
 - c. *van*
 - d. *halhatatlan*
5. Egy részlegesen állító kijelentés az alábbi kijelentés:
 - a. Nagyon kevés kérdés nincs elutasítva.
 - b. Kevés kérdés van jóváhagyva.
 - c. Egyetlen kérdés sincs jóváhagyva.
 - d. Majdnem egyetlen kérdés sincs elutasítva.
6. A következtetési folyamatban amelyben a következtetés megvalósul a részlegestől az egyetemes fele a következő:
 - a. közvetett
 - b. közvetlen
 - c. induktív
 - d. deduktív
7. A bizonyítandó tézis :
 - a. lehet egy metafora
 - b. egy állító kijelentés kell legyen
 - c. lehet egy önellentmondó kijelentés
 - d. világosan és pontosan megfogalmazott kell legyen

8. *Ha mindenik tanuló a IX –ik osztályból nagy jegyet kapott a vizsgán, akkor minden tanuló a IX-ik osztályból nagy jegyet kapott a vizsgán* következtetés egy példa:
- nem teljes indukcióra
 - teljes indukcióra
 - közvetlen következtetésre
 - közvetett következtetésre
9. *Ha némely műalkotás értékes, akkor minden műalkotás értékes* következtetés egy példa:
- a teljes indukcióra
 - megfordítás
 - átalakítás
 - nem teljes indukció
10. Egy téves következtetés, amit tudatosan teszünk úgy nevezzük, hogy:
- paralogizmus
 - szofizma
 - szillogizmus
 - idegen szó

II. TÉTEL

(30 pont)

Adottak a következő mondatok:

- Némely mérnök tanár.*
- Minden filozófus bölcs.*
- Némely cukorbeteg nem elhízott.*
- Egyetlen tenor sem balerina.*

- A. Határozzák meg a 2. mondat formuláját. **2 pont**
- B. Alkossák meg természetes és formális nyelven a 4. mondat ellentétését és a 3. mondat alárendelt elletetését. **6 pont**
- C. Alkalmazzák a megfordítás és az átalakítás műveletét természetes és formális nyelven egyaránt, levezetve az 1. és 2. mondatok helyes megfordítottját és átalakítottját **10 pont**
- D. Ábrázolják az Euler-diagram segítségével a 3. kategorikus kijelentést **4 pont**
- E. Két diáknak X és Y -nak az alábbi véleményük van:
X: Ha némely drága tárgyak nem tablók, akkor némely tablók nem drága tárgyak.
Y: Ha minden jácint tavaszi virág, akkor némely tavaszi virág jácint.
Kiindulva ebből a helyzetből:
- írjátok át formális nyelvre a fenti következtetéseket; **4 pont**
 - magyarázatok meg a formális nyelvre átirított következtetések helyességét **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

- A. Adott a következő két szillogisztikus módozat: : *aai-1*, *eaē-2*.
- Írják le a megadott szillogisztikus módozatoknak a megfelelő következtetési sémát, és szerkesszenek a természetes nyelven egy szillogizmust, mely megfelel a két következtetési séma valamelyikének. **8 pont**
 - Ellenőrizték a Venn-diagramm módszerével a két szillogisztikus módozat valamelyikének érvényességét, pontosítva az érvényességgel kapcsolatos megállapítást. **4 pont**
- B. Alkossanak természetes és formális nyelven egyaránt egy, két premisszából álló helyes érvelést, mely a következő kijelentést támasztja alá „*Némely ember hálátlan*” **8 pont**
- C. Adott a következő meghatározás:
A regény egy olyan tükör amelyet, egy út során sétáltatunk.
- Nevezze meg a meghatározás egy olyan szabályát, amelyet megsért az adott meghatározás **2 pont**
 - Soroljon fel két, az a. pontban említettől eltérő meghatározási szabályt, és alkosson egy-egy meghatározást, amely az adott, helyességre vonatkozó szabályokat megsérti. **8 pont**